

Faruk Duman
Köpekler
İçin
Gece
Müziği

3. BASKI

2014 "DÜNYA KİTAP" ÖDÜLÜ

2015 NECATİ CUMALİ EDEBİYAT ÖDÜLÜ

♥ can
roman

FARUK DUMAN
KÖPEKLER İÇİN
GECE MÜZİĞİ

© 2014, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2014

3. basım: Şubat 2018, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Düzeltili: Nükhet Polat, Ebru Aydın

Mizanpaj: Gülay Yıldız, Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-2322-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750723223

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

FARUK DUMAN
KÖPEKLER İÇİN
GECE MÜZİĞİ

2014 “DÜNYA KİTAP” ÖDÜLÜ
2015 NECATİ CUMALI EDEBİYAT ÖDÜLÜ

ROMAN

♥can

Fauk Duman'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Seslerde Başka Sesler, 1997

Av Dönüşleri, 1999

Nar Kitabı, 2001

Pîrî, 2003

Keder Atlısı, 2004

Kırk, 2006

Sencer ile Yusufçuk, 2009

Adasız Deniz, 2010

İncir Tarihi, 2010

Ve Bir Pars Hüzünle Kaybolur, 2012

Baykuş Virane Sever, 2013

Tom Sawyer'ın Kitap Okuduđu Kulübe, 2015

FARUK DUMAN, 1974'te Ardahan'da doğdu. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun oldu. *Av Dönüşleri*'yle 2000 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Keder Atlısı*'yla 2004 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü, *Adasız Deniz*'le 2011 Memet Fuat Deneme Ödülü'nü, *İncir Tarihi*'yle de 2011 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı. Can Yayınları'nda editör olarak çalışmaktadır.

Sisini kendi yaratan gemi

EDİP CANSEVER

1

Sabah saatlerinin yoğun sisi dağılıyordu artık. Gece de yoğunlaşan, kabarıp genişleyen... Sis bütün o asırlık korkuların, ürpertici haberlerin, kötü belirtilerin cesaretle yayılması gibi her yanı sarmış, sıcakla birlikte geri çekilmeye başlamıştı. Böyle zamanlarda ağaçlar, çalı dip-leri, taşlar... Sanırsın her nesne uyanıp sisi emmeye, onu çıkıp ürediği yerlere (yılan yuvaları, yılan yuvaları, köstebek tünelleri, irili ufaklı mağaralar, akıntı oyukları, periyuvaları, çürümüş gövdeler, salyangoz kabukları, rüzgârın girebildiği) geri çağırıyordu. Böylece belirtiler, o kötü haberlerin, korku verici çıtırtıların izi, uysal, küskün, geri dönüyordu.

Hava ısınınca, gece boyunca düşmüş çiğın de kuruyup buharlaşması... Ot kokusunun ansızın yükselmesi... Bahar artık daha çabuk geliyordu. Asfalt yol ısınmıştı. Bir yılan dik dik geçiyordu karşı tarafa. Yolun bir yanı tepe, öbür yanı uçurumdu. Kayalardan çalı fişkırmıştı. Sıcakla birlikte sinekler, mor arılar, helikopterler gibi vınlayarak uçan iğneli yaratıklar (ne yazık ki bunların isimleri bilinmiyordu henüz) çokuşmuştu çalılarının başında. Vızılı ağır, süreğen bir gözyaşı gibi dolanıyordu ormanda. Yüzyıllık kovuklara girip çıkıyor, el değmemiş kütüklerin içinde uğulduyordu. Sonra diken uçları hiç-

bir zaman bunca iştahlı olmamıştı. Bunlar kendi kendilerinin varlığıyla yüz yüze, övünç içinde durup duruyorlardı yan yana. Diken dikenini nice sokacak? Ama her dikenin öbüründen iyice hali bulunur. ZATEN HER DİKENİN ÖBÜRÜNDEN ALACAĞI VARDIR.

Rüzgârды, arada bir, boşlukta bir hıncı varmış gibi. Sanırsın zaman hırsızını. Düzensiz, kararsız eserek. Kayalardan kayalara konarak. Yaprakların arasında hışırdayarak. Suların üstünü yalayıp tarayarak. Bal çiçeklerinin saçlarını temizleyerek. Neden sonra kayboluyordu. Sonra o unutulmaz, akıldan çıkmaz cırcırböcekleri; nedense hep kuğuları akla getiren kumrular, birlikte, az daha görünmez olsalar rüzgârı anımsatacak biçimde uçuşup duran adsız sansız sinekler.

Yol tabelalarını boyamış toz, zamanında çamur kılığına girerek akmış yağmur. Alçalıp yükselen tepeler vardı, yabanıl ağaçlardı sonra, bu tepeleri her mevsim yeniden biçimlendirerek. Kimini az daha yüksek kimini hep ten yerle bir kılıyordu. İşte bu tepelerin arasında, yine alçalıp yükselerek, kıvrılıp bükülerek uzayıp giden asfalt yolda in cin top oynuyordu. Pütürlenmiş bir asfalttı bu; yer yer çatlamış, çatlakların içinden yabani otlar fişkirmişti. Sıcakla çabucak kavrulan, kısa ömürlü otlar.

Yine de, yaklaşan bir şeyi, henüz gürültüsü duyulmamış bir gürültüyü sözgelimi. Ya da henüz iz olamamış bir ayak izini en iyi yılanlarla tavşanlar bilir. Uçurumun dibinde, çalıyla çalı, toprakla toprak olmuş bir tavşan yuvası vardı. GERÇİ, BİR TAVŞAN, YUVASIYLA AYNI ŞEYDİR. Bu nedenle çalının moruna, toprağa, kahvenin rengine benzeyen rengine benziyordu bu tavşan. Hızla çarpan bir kalbi, durduk yerde her yere bakan tuhaf gözleri vardı. Kalkıp asırlık av köpekleri gibi kulaklarını dikeyiyor, sonra orada, korkuyla bakıp durduğu o boşlukta bir şeyler görmüş gibi kendi kendine dertleniyordu. Böyle

durumlarda bir tavşan, tatlı esen rüzgârı, çağıldayıp akan suyu ne yapsın? Dallarıyla salkım salkım meyve ağaçlarını. Dikkatini bir şeye verdiği zaman, o şey onun bütün benliğini alıp götürüyor, götürüp imi timi belirsiz, koygun, kimsesiz, uçsuz bucaksız bir yerde bir başına bırakıyordu da. Bundan sonra artık zaman bile elinden kaçmış oluyordu. Zamanı kaçırmayacaksın. İnsan kendi zamanını elinden bir kere kaçırmaya görsün, o kayıp zamanın izinde yaşamının hiç bitmeyecekmiş gibi gözünün önünden akıp gittiğini duyumsar. Bu da onu her türlü davranıştan yoksun bırakır.

Gözlerin dalıp gitmesi de bundandır gerçi, elin zamansız titremesi, sırttan belli belirsiz geçen ürperti... Akıl istemez, akıl başka bir yere gider ama beden kendi zamanı için yanıp tutuşur. Ama o da ancak bir titreme kadar tepki verebilir.

Neden sonra, ormanın bütün o sessizliğinin içinden bir arabanın homurtusu yükseldi. Yolun vadiye yayılmış alt ucundan değil de, gökyüzünden geliyordu sanki ses. İri bir kuştan. Tarihöncesinin dev kanatlı yarasalarından. Eski, sanırsın çok kullanılmış bir tayyareden. Ya da yolunu şaşırılmış bir balıkçı teknesinin pancarmotorundan geliyordu. Arada kesilerek, aksayarak, yokuştan yakınıp gücünü zorlukla toplayarak.

Yılan tez elden bir çalının altına aktı. Tavşan da kendisiyle aynı renk yuvasına girdi.

2

Elbette, zamanın bütünüyle dışında bulunan yerlerden geçiyorlardı. Öyle geliyordu. Zaman nedir? Eşya yoksa, bir eldiven –soğuk zaman– bir müzik seti –içsel zaman– bir sallanan sandalye –geçmiş zaman– yoksa zamanı nasıl ölçeceklerdi? Tarık, bunlara kafa yorardı hep. —Bak, görüyor musun, derdi aşkla dolu o ilk zamanlarda, her saçma güzelliği, deliliği paylaştıkları, paylaştıklarını zannettikleri günlerde. Ki, aslına bakarsanız, bu tür bir paylaşma olanaksızdır. Zamanı, güzel, coşku verici bir dönemi, bir nesneyi –bir gülün güzelliğini– paylaşmak olanaksızdır. Kişi bu güzelliği yalnız yaşar. Yanındaki de ayrı bir kişi olmakla, o da bunu yalnız yaşamakla mecburdur. —Bak, görüyor musun, bunlar olmayınca olmuyor. Bir şeylerle oyalanmalı insan. Yoksa bir iç sıkıntısı başlıyor. Bir şey aşağıdan yukarıya doğru yükseliyor. Ve boğmaya başlıyor insanı.

Fakat bu “bir şey” nedir? Bunu kendisi de bilmiyordu elbette. Çalışan şeyler istiyordu çevresinde. Hareket eden, ses çıkaran. Arabanın homurtusu sözgelimi. Yola çıktığı zaman ona güven veriyordu bu homurtu. Susmasın istiyordu. Dışarıdaki sessizlik –bütün bunları sessizlik olarak tanımlamak mümkündü belki; kuşların ötüşü, arının z sesiyle durmaksızın uçuşu, yaprakların hışırtısı, rüzgârın,

dalgaların sesi, bütün bunlar, kimbilir, sessizliğin nice tanımını oluyordu— evet, dışarıdaki sessizlik yoğunlaştıkça dizel motorun gürültüsü yetmiyordu da. Tutup kasetleri ikide bir hurdahaş eden teybe sarılıyordu. Çifte düğmeye basarak. Sonra en çok davul sesinin duyulduğu oluyordu.

Çok sıcaktı hava. Sanırsın her yanlarına iğneler batıyor, ter burunlarından akıyordu. Arabanın deri koltukları da etlerine yapışıyordu. Soluk alacak halleri kalmamıştı. Sıcak, ne var ne yoksa süzüp almıştı sanki. İnsanın soluğunu da daha burnundan çıkar çıkmaz çekip yok ediyordu.

Rampada araba yavaşladı. —Niye durdun? diye sordu Filiz. —Durmadım, dedi Tarık, yokuş çıkıyoruz. —Düşecek gibiyiz. —Düşmeyiz. —Niye güldün ki? —Gülmedim. —Güldün. Dışarıdan cırcırböceklerinin sesi geliyordu. Çıldırılmış gibiydiler. Tarık, camı kapatan kolu çevirdi. Ses azalınca karıkoca da sustular. Dayanamıyordu Filiz. Dudakları ıslanmıştı terden, başparmağıyla işaretparmağını iki dudağının üstünde gezdirerek terini siliyor, arada memelerinin üstüne doğru sıkıntıyla üflüyordu. —Az dursak ya, dedi, bacaklarım ağrıdı.

Tarık arabayı yolun sağında gördüğü bir cebe yanaştırdı, motoru durdurduktan sonra el frenini çekti, indiler. Temiz hava birden ciğerlerini yaktı, rüzgâr hafifçe esiyordu. Filiz önce dizlerine yapışmış eteğini düzeltti, sonra saçlarını topladı. Rüzgâr dağıtınca, bu kez kulağına sarar gibi yaptı saçını. Yine olmadı, o da vazgeçti. Tarık arabaya yaslanmıştı. Arada kaportaya bakıyordu. Sanırsın içinde yorulmuş bir yürek var; uzanıp onu sakinleştirmemek için kendini zor tutuyordu.

Filiz biraz uzaklaştı arabadan. Yükselmişlerdi. Bir tuhaflik seziliyordu yolda. Bir tepeye tırmanacağız demek ki, diye geçirdi içinden. Daha derinlere, iyice yukarıya gideceğiz.

Ormanın koyu sessizliğiydi, ağzını kocaman açmış

bekliyordu onları. Arada gerinip açılıyor, inleyip duruluyordu. Büyük, çok büyük bir hayvanın sayısız, ölçsüz uzvunu andırıyordu. Bir mide gibi. O koygun karanlığının içinde bitimsiz, ince uzun mağaraların görüldüğü de oluyordu. Kapısız, geçitsiz bir duvara benzediği de.

Filiz, tutsak edilmiş hissedirdi böyle zamanlarda. Eğilip oturamaz, kalkıp yürüyemezdi. Bazı ayrıcalıklarının –buna ayrıcalık denemezdi kuşkusuz– elinden alındığını düşünürdü. Sözgelimi, acıkırdı hemen. —Karnım acıktı, dedi kısık bir sesle. —Benim de. —Bir şeyler al demiştim. Çantasından sigarasını çıkardı. Elini yuva yaptıktan sonra ilk denemede yaktı çakmağını.

Dumanı içine çekti. —Çok fazla üzülmedin sanki, diye sordu. —Nereden çıkardın ki bunu, dedi Tarık. —Bilmem. —Herkesin üzüntüsü farklı. Hepimizin türlü türlü kişiliği var. —Doğru. —Daha çok yolumuz var. Akşam kalmadan varır mıyız dersin? —Bilmem, bu külüstürle zor. —Nesi külüstür ki şimdi bunun? —Ne oldu? Toz kondurmuyorsun? —Şimdi bu yokuşu var ya, canavar gibi çıkacak, göreceksin. —Göreceğiz bakalım.

Yukarılarda bir köy hayal ediyordu Filiz. Hep olduğu gibi. İyice uzaklaştığını, ıssız, kimsesiz yerlere vardığını düşündüğün. Artık bundan sonra insan izini unutmak. Medeniyeti. Sokakları özlediğini düşünmek zorunda olduğunu hissettiğin. Böyle bir yerde olduğu gibi. Birden bir köy çıksın istiyordu. Gözleme yeriz, diye geçirdi içinden. Bir köy kahvesinde gözleme ve çaydan başka ne bulunur ki? Bir de yöresel ıvır zıvır. Sigarasını söndürdü. Tarık direksiyonun başına oturmuştu bile.

İnce tüllerle bağlıydı sanki araba, insana. Bir yanından tutup geri çekiyor. Dilediği kadar sünsün. Ucundaki kimseyi geri alacağını. Onun yine dönüp dolaşıp kendisine geleceğini biliyordu. Biliyor muydu? Göz kırptığı oluyordu arada. —İnsan çok başarılı, derdi ikide bir Tarık.

Gerçi arabalar için söylemezdi bunu, ama olsun. İNSAN ÇOK BAŞARILI. Bizim, insan olarak yani, yaptığımız bazı şeyler canlanmak üzere. Bu böyle, kesinlikle. İşin sınırına gelmiş bulunmaktayız. Evet, her şeyin bir haddi var. Canlının da bu şekilde ayağa kalktığını düşünmemek için hiçbir nedenimiz yok. Can nedir? Taşın haddi. Madenin haddi. Bir noktadan sonra gösterdiği değişim bütüne yayılıyor. Kendi içinde madde, başka bir madde oluyor. —Peki, diye soruyorlardı ona, bizim yaptığımız her şeyin (burada sözcük aranırdı biraz) nesnenin (ya da) buluşun (ve bir benzeri) ürünün... Evet, ürünün diyelim. Tüm bileşenleri için geçerli mi bu? —Elbette.

Vaktin zamanın birinde bir adam tam işte bu yolda yürümeye başlamış. Evi de şurada bir yerdeymiş. Adam yürümüş, yürümüş, ormanda görülecek işleri varmış. Ne işi varmış da hütün günü bu koca ağaçların arasında geçirmiş de havanın karardığının farkına varmamış dersen, onu ben bilemem. Neticede adamın işi varmış; herif akşama kadar çalışmış. Hava iyice zifri olunca da fenerimi yakayım da evime döneyim, demiş. Dönmüş de. Ama dönünce ne görmüş? Ev başka bir evmiş. Yani, ev aynı evmiş de, anlayacağın, kapıyı tanımadığı biri açmış.

"Hep denir: 'Doğayı çok severim!..' Tanımadan, doğayı uzaktan sevmek olası mı? Doğa 'kimdir'? Doğa 'sever' mi? 'Öç' alır mı? 'Başına buyruk' mudur? Bir 'avcı' kimliğine bürünür mü doğa? Sonra ormanlar, sonra yağmurlar... Ürpererek okudum *Köpekler İçin Gece Müziği*'ni. Her sözcüğü özenle seçilmiş, dili, anlatımı yalın, duru; gerilimi yüksek; her an gerçekliğe dönüşebilecek bir kara masal!"

Selim İleri

